

ผลการดำเนินงานที่สำคัญระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ ถึง กรกฎาคม ๒๕๕๘
และแผนการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

วิสัยทัศน์: กรมราชทัณฑ์เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเพื่อ
“คืนคนดี มีคุณค่า สู่สังคม”

พันธกิจ: ๑. ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีอาชีวะ

๒. บำบัด พื้นฟู และแก้ไขพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดแผนทิศทางในการดำเนินงานขององค์กรจาก Roadmap ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ ประกอบด้วยนโยบาย ๑๐ ด้านโดยเป็นการวางแผนนโยบายจากแนวทางการพัฒนางานราชทัณฑ์ และสร้างความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ ๕ ด้าน รวมถึงข้อสั่งการต่างๆ ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป้าหมายสุดท้ายของการดำเนินงานทั้งหมดก็เพื่อให้กรมราชทัณฑ์ เป็น “องค์กรแห่งการพัฒนาและมีประสิทธิภาพ” พร้อมการเป็นองค์กรแห่งการปรับปรุงกระบวนการ องค์กรแห่งความโปร่งใส ก้าวหน้าและทันสมัย องค์กรแห่งการจัดการและถ่ายทอดความรู้ และองค์กรแห่งความร่วมมือ ด้วยเจตนารมณ์ที่จะตอบสนองบทบาทในฐานะการเป็นผู้ช่วยชีวิต ‘the Rescuer’ ของสังคม ทั้งการช่วยเหลือผู้กระทำผิด ในฐานะผู้ผิดพลั้งให้สามารถกลับมามีชีวิตใหม่ในทางที่ถูกต้อง และช่วยเหลือป้องกันสังคมให้มีความปลอดภัย ซึ่งนโยบาย ๑๐ ด้านตาม Roadmap นั้น ประกอบด้วย ๑) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและสิ่งของต้องห้าม ๒) การควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ๓) การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรือนจำและผู้ต้องขัง ๔) การส่งเสริมประสิทธิภาพในผลิตผลและผลิตภัณฑ์ผู้ต้องขัง ๕) การบริหารความจุผู้ต้องขัง ๖) การพัฒนาบุคลากร ๗) การแก้ไขกฎหมาย ๘) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ๙) การพัฒนากระบวนการทางการบริหาร และ ๑๐) การป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริต

ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา กรมราชทัณฑ์ได้ดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ ภายใต้กรอบนโยบาย ๑๐ ด้าน โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ มีดังนี้

๑. การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและสิ่งของต้องห้าม

ด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

กรมราชทัณฑ์ได้กำชับการปฏิบัติตามแนวทางป้องกันและปราบปรามการใช้เรือนจำและทัณฑสถานเป็นฐานการค้ายาเสพติดประกอบหนังสือกรมราชทัณฑ์ด่วนที่สุดที่ ยธ๐๗๑๗.๑/๓๗๑๗๘ ลงวันที่ ๓๑ ต.ค.๕๗ และมาตรการอื่นๆ ที่กรมได้สั่งการไว้แล้ว ทั้งนี้ ได้ดำเนินการสกัดกั้นและจับกุมตรวจค้นเรือนจำทัณฑสถาน ตามนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและโทรศัพท์มือถือในเรือนจำทัณฑสถานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยแบ่งเป็นการจับกุมตรวจค้นกรณีปกติ ๑๓,๘๐๗ ครั้ง และการจับกุมตรวจค้นกรณีพิเศษ ๖๔๑ ครั้ง จากการรวบรวมข้อมูลรายงาน (ผ่านระบบ drugzero) ตั้งแต่ ๑ ต.ค.๒๕๕๗ - วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๘ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

ประเภท	สกัดกั้นภายนอก	พบภายใน	รวม
โทรศัพท์ฯ (เครื่อง)	๑๐๙	๒,๒๘๘	๒,๓๙๗
ซิการ์ต (อัน)	๓๓	๑,๕๔๕	๑,๕๗๘
ยาบ้า (เม็ด)	๔,๖๘๓.๕๐	๙,๓๕๓.๒๕	๑๔,๐๓๖.๗๕
ยาไอซ์ (กรัม)	๔๖.๘๗	๖๓๐.๗๒	๖๗๗.๕๙

นอกจากนี้ ยังได้มีการสนธิกำลังร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ และฝ่ายปกครองในการเข้าตรวจค้นจุดโจมตี เรือรบจํากัฒนสถานรวม ๑๒ ครั้งทั่วประเทศ คือ เรือรบจํากกลางสงขลา ๒ ครั้ง และเรือรบจํากกลางสุราษฎร์ธานี เรือรบจํากกลางเชียงราย เรือรบจํากกลางบางขวาง เรือรบจํากกลางเชียงใหม่ เรือรบจํากกลางพัทลุง เรือรบจํากกลางคลองประม เรือรบจํากกลางนครราชสีมา เรือรบจํากจังหวัดบุรีรัมย์ เรือรบจํากอำเภอรัตนบุรี เรือรบจํากกลางอุบลราชธานี แห่งละ ๑ ครั้ง

การบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขัง

สำหรับผลการดำเนินงานด้านการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดนั้น ประกอบด้วย

- การบำบัดฟื้นฟูรูปแบบบรร.วิวัฒน์พลเมือง (ลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์)

มีผู้ต้องขังเข้ารับการบำบัด จำนวน ๓,๗๔๕ คน ในเรือนจํากัฒนสถานเป้าหมาย ๗ แห่ง (ทัณฑสถานบำบัดพิเศษปทุมธานี, ทัณฑสถานวัยหนุ่มกลาง, ทัณฑสถานเกษตรอุตสาหกรรมเขาพริก, ทัณฑสถานหญิงนครราชสีมา, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษสงขลา, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษขอนแก่น, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษลำปาง)

- การบำบัดฟื้นฟูรูปแบบชุมชนบำบัดและโครงการ To be number one

กรมได้จัดสรรงบประมาณโครงการชุมชนบำบัดให้ เรือนจํากัฒนสถาน ๘๖ แห่ง ขณะนี้อยู่ระหว่างอบรม รุ่นที่ ๑ จำนวน ๘,๑๕๕ คน และในปี ๒๕๕๘ มีการจัดตั้งชมรม To be number one ขึ้นในเรือนจําก ๕๐ แห่ง โดยมีสมาชิกจำนวน ๒๖,๙๙๔ คน เป็นชาย ๑๔,๒๙๔ คน และหญิง ๑๒,๗๐๐ คน

การจัดระบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง Big Name

ผู้ต้องขังรายสำคัญที่มีพฤติการณ์ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษหรือที่เรียกกันว่า Big name นั้น เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษ ซึ่งพบว่าปัจจุบัน มีเรือนจํากัฒนสถานรายงานข้อมูลผู้ต้องขังรายสำคัญ จำนวน ๑๐๘ แห่ง และไม่มีปรากฏว่ามีผู้ต้องขังรายสำคัญ จำนวน ๓๗ แห่ง โดยได้จัดทำฐานข้อมูลผู้ต้องขังรายสำคัญ ตามที่เรือนจํากัฒนสถานรายงานข้อมูลทั่วประเทศ รวม จำนวน ๑๑,๑๘๕ คน และกำหนดระดับความสำคัญตามพฤติการณ์แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ สัญลักษณ์ดาว

ระดับ ๑ ดาว หมายถึงผู้ต้องขังเข้าใหม่คดียาเสพติดที่มีของกลางจำนวนมาก จำนวน ๓,๓๗๐ คน

ระดับ ๒ ดาว หมายถึง ผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีของกลางจำนวนมาก หรือผู้ต้องขังคดียาเสพติดรายใหญ่ที่ปรากฏข่าวทางสื่อมวลชน เป็นที่สนใจของประชาชนทั่วไป จำนวน ๔,๓๘๐ คน

ระดับ ๓ ดาว หมายถึง ผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจ หลบหนี ซามูไร แขนงนำก่อจลาจล ทะเลาะวิวาท ผิดวินัยเกิน ๕ ครั้งขึ้นไป จำนวน ๑,๔๖๓ คน

ระดับ ๔ ดาว หมายถึง ผู้ต้องขังรายสำคัญที่มีพฤติการณ์ใช้หรือเกี่ยวข้องกับโทรศัพท์หรือยาเสพติดในเรือนจํากัฒนสถาน หรือที่มีพฤติการณ์ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษและเป็นรายใหญ่และยังไม่มีเคลื่อนไหวเกี่ยวข้องกับโทรศัพท์มือถือและยาเสพติด มีความประพฤติเรียบร้อย ปกติ จำนวน ๑,๓๓๑ คน

ระดับ ๕ ดาว หมายถึง ผู้ต้องขังรายสำคัญที่มีพฤติการณ์ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษและเป็นรายใหญ่จริง (Big Name) และมีความเคลื่อนไหวเกี่ยวข้องกับโทรศัพท์มือถือและยาเสพติด จำนวน ๖๔๑ คน

สำหรับการดำเนินการคัดย้ายผู้ต้องขังรายสำคัญ (Big name) ไปควบคุมยังเรือนจํากกลางเขาบิน รวมแล้วมีจำนวน ๑,๕๘๑ คน (รายชื่อรายสำคัญของ บข.ปส. จำนวน ๕๖ คน, สำนักงาน ป.ป.ส. จำนวน ๖๖ คน) ปัจจุบันมีตัวควบคุมอยู่จำนวน ๙๘๙ คน ส่วนหนึ่งคุมขังไว้ในแดนความมั่นคงสูง (แดน ๖) จำนวน ๒๐๓ คน แบ่งเป็น ชังเดี่ยว ๒๐ คน (มั่นคงเดี่ยว ๑๒ คน และชังเดี่ยวมั่นคง ๒ ๘ คน) และชังรวม จำนวน ๑๘๓ คน

นอกจากนั้นยังได้คัดย้ายผู้ต้องขังที่มีพฤติการณ์เป็นผู้สนับสนุนกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดไปควบคุมไว้ที่เรือนจํากกลางคลองไผ่ จำนวน ๒๙๐ คน ปัจจุบันมีตัวคุมขัง จำนวน ๒๗๒ คน ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ คณะกรรมการพิจารณาคัดย้ายผู้ต้องขังคดียาเสพติดรายสำคัญที่มีพฤติการณ์ต้องควบคุมดูแลเป็นพิเศษ มีมติคัดย้ายไปคุมขังไว้ยังเรือนจํากกลางเขาบินแล้วจำนวน ๑๗๙ คน

กรมราชทัณฑ์ยังได้กำหนดแนวทางในการคัดย้ายผู้ต้องขังไปคุมขังยังเรือนจำความมั่นคงสูงอีก ๗ แห่ง (เฝ้าระวังพฤติกรรมอย่างน้อย ๒ ปี) ได้แก่ เรือนจำกลางบางขวาง เรือนจำกลางคลองเปรม ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำกลางนครศรีธรรมราช และเรือนจำกลางสงขลา

๒. การควบคุมและแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

ด้านการควบคุม

กรมได้มุ่งเน้นให้ทุกเรือนจำทัณฑสถานมีการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายใน รวมทั้งซ่อมแซมปรับปรุงอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อส่งเสริมภารกิจด้านการควบคุมผู้ต้องขังให้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้พยายามลดสัมภาระที่ไม่จำเป็นของผู้ต้องขัง ลดความเหลื่อมล้ำของสังคมผู้ต้องขัง อันจะเกิดความเท่าเทียมกันมากขึ้น โดยหนึ่งในนโยบายที่สำคัญคือ **การจัดระเบียบเรือนจำ** โดยกำหนดนโยบายให้เรือนจำทัณฑสถานดำเนินการ ๙ ข้อ เช่น ห้ามผู้ต้องขังนำสิ่งของเครื่องใช้ทุกชนิดขึ้นบนเรือนนอน ห้ามผู้ต้องขังมีสัมภาระในโรงงานฝึกวิชาชีพ สัมภาระทุกชนิดของผู้ต้องขังให้จัดเก็บในตู้ล็อกเกอร์ที่เรือนจำเป็นผู้จัดหาให้กับผู้ต้องขังเท่านั้น จัดทำทะเบียนตู้ล็อกเกอร์ โดยมีรูปถ่ายและหมายเลขกำกับของผู้ต้องขังและได้ตรวจสอบให้เป็นปัจจุบัน กำหนดให้ผู้ต้องขังมีเครื่องแต่งกายไม่เกิน ๕ ชุด ไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขัง/กลุ่มผู้ต้องขังมีกระดิกน้ำร้อน หม้อหุงข้าวไฟฟ้า หรือเครื่องใช้ไฟฟ้าอื่นๆเป็นของตนเอง รักษาความสะอาดเรียบร้อยและความสวยงามในเรือนจำ เช่น ไม่มีเศษขยะมูลฝอย ถึงขยะมีฝาปิดมิดชิด และยกเลิกการจำหน่ายอาหารสดให้กับผู้ต้องขังปรุงในเรือนจำ

จากข้อมูล ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๘ พบว่ามีเรือนจำและทัณฑสถานที่ได้ดำเนินการได้ครบทุกข้อแล้ว ๑๒๕ แห่ง และยังมีเหลืออีก ๑๗ แห่งที่ยังดำเนินการได้ไม่ครบทั้ง ๙ ข้อ เช่น บางเรือนจำมีจำนวนตู้ล็อกเกอร์ไม่ครบสำหรับผู้ต้องขังทุกคน หรืออยู่ในสภาพชำรุด ขณะนี้จึงอยู่ระหว่างการจัดซื้อตู้ล็อกเกอร์ให้เพียงพอ

การดำเนินงานที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความพยายามในการแยกขัง หรือ**แยกการควบคุมผู้ต้องขังแต่ละประเภทออกจากกัน** โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดีกับนักโทษเด็ดขาด ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการวางแผนดำเนินการนำร่องในส่วนของเรือนจำทัณฑสถานในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล หากดำเนินการสำเร็จจะช่วยให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น

ด้านการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย

กรมยังคงดำเนินการจัดหลักสูตรการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมทุกมิติกิจกรรมประกอบด้วย การศึกษา การฝึกวิชาชีพ กิจกรรมนันทนาการ การอบรมพัฒนาจิตใจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ภารกิจที่สำคัญที่ควรเริ่มและอยู่ระหว่างดำเนินการคือ การจัดทำแผนการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะทางเพื่อพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง หรือที่เรียกกันว่า **เรือนจำเฉพาะทาง** จัดทำขึ้นเพื่อจัดระบบเรือนจำตาม function รวม ๗ ด้าน เพื่อให้มีการบริหารทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและกำหนดจุดเน้นของเรือนจำแตกต่างกัน คือ ๑) ด้านกีฬา ๒) ด้านการศึกษา ๓) ด้านรับจ้างแรงงาน ๔) ด้านเกษตรกรรม ๕) ด้านฝึกวิชาชีพ (ทักษะฝีมือ) ๖) ด้านเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยวัยหนุ่ม และ ๗) ด้านส่งเสริมความสามารถพิเศษ ขณะนี้ คณะทำงานแต่ละด้านกำลังลงพื้นที่ เพื่อศึกษาวิเคราะห์ กำหนดรูปแบบการดำเนินการเรือนจำเฉพาะทางสำหรับเรือนจำนำร่องในด้านต่างๆ

อีกการดำเนินงานที่เห็นผลชัดเจนเป็นรูปธรรม คือ การนำ**กิจกรรมลูกเสือ**มาเป็นแกนกลางในกระบวนการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง โดยได้จัดทำโครงการโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ด้วยกระบวนการระบบ และเครือข่ายลูกเสือ “เพื่อนช่วยเพื่อน” ผ่านระบบนายหมู่ถาวร เครือข่ายลูกเสือราชทัณฑ์ โดยสโมสรลูกเสือราชทัณฑ์ไทย เป็นศูนย์กลางการประสานงาน รับทราบปัญหาและให้การช่วยเหลือ และมีองค์กรลูกเสือภายนอก ได้แก่ ลูกเสือชาวบ้าน เป็นพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำ ต่อยอด พร้อมการติดตามประเมินผล การทบทวน (Reunion) ผ่านผู้แทนกลุ่มย่อย คือ นายหมู่ถาวร และการรวมตัวของลูกเสือวิวัฒน์พลเมือง ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๘ กรม

ราชทัณฑ์ได้จัดพิธีสวนสนาม ทบพวนคำปฏิญาณและสาบานตนเป็นพลังแผ่นดินของลูกเสือวิวัฒน์พลเมืองราชทัณฑ์ จำนวน ๒,๖๗๘ นาย จากศูนย์ฝึกวิวัฒน์พลเมือง ๗ แห่ง ณ พระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม

นอกจากนั้นยังได้จัดทำโครงการลูกเสือเสนาณรงค์ โดยพัฒนารูปแบบการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข เรือนจำขึ้นใหม่ และได้ประสานความร่วมมือกับสภากาชาดไทยในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดกิจกรรมฝึกอบรม โดยนำกระบวนการลูกเสือราชทัณฑ์มาเป็นส่วนหนึ่งของการอบรม เพื่อมุ่งหวังให้ผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมได้มีความรู้ด้านสาธารณสุข ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่สายการแพทย์ ในด้านการให้บริการดูแลสุขภาพเบื้องต้นแก่ผู้ต้องขังให้ เป็นไปอย่างทั่วถึง รวมไปถึงการปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ให้เป็นผู้มีใจเสียสละ เอื้อเฟื้อ และเห็นความสำคัญ ของการช่วยเหลือผู้อื่น ทั้งนี้ เมื่อเดือนเมษายน มีผู้ต้องขังเข้ารับการอบรมรวมทั้งสิ้น ๖๗ คน จากเรือนจำและ ทัณฑสถาน ๗ แห่ง

กรมได้พยายามคิดพัฒนาวงจรและรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละกลุ่มให้เหมาะสมและเป็นระบบ ที่ ผ่านมาจึงได้ทำการ **นำร่องการจำแนกและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังวัยหนุ่ม** เป็นกลุ่มแรก โดยได้จัดการประชุมร่วมกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำข้อมูล วางแผนการดำเนินงาน และร่วมกันพิจารณาหลักสูตร รวมถึงการพัฒนา สถานปฏิบัติต่อผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาสถานที่เฉพาะสำหรับการควบคุม การก่อสร้างและปรับปรุง สถานทีในการฝึกอบรม การศึกษา การจัดเลี้ยงอาหารและจัดหาอุปกรณ์กีฬา การฝึกอาชีพ ดนตรีและวัสดุอุปกรณ์ใน การดำเนินงานเพื่อจัดอบรมตามหลักสูตรผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ขณะนี้ได้กำหนดเรือนจำเป้าหมายเพิ่มเติมในการปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ได้แก่ เรือนจำจังหวัดพิษณุโลก เรือนจำอำเภอนางรอง เรือนจำอำเภอนาหว้า นอกเหนือจากทัณฑ สถานวัยหนุ่มที่มีอยู่เดิม ๓ แห่ง

การดำเนินงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังจะไม่สมบูรณ์ หากขาดกลไกในการส่งต่อผู้พ้นโทษหลังก้าว พ้นประตูเรือนจำ ด้วยเหตุนี้ กรมได้เริ่มแนวทางการจัดทำ **กลไกติดตามผู้พ้นโทษและการคืนคนดีสู่สังคม** อย่างเป็น ระบบ เพื่อตอบสนองต่อข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ด้วยการสร้างระบบและ กลไกถาวรเพื่อช่วยเหลือและส่งต่อผู้พ้นโทษให้กลับคืนสู่ครอบครัวและชุมชน เป็นการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานรัฐ และภาคส่วนต่างๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยกรมได้จัดประชุมเพื่อหารือแนวทางดังกล่าวแล้ว ๓ ครั้ง เพื่อให้เกิดผลการดำเนินงานเป็นรูปธรรมต่อไป

๓. การพัฒนาระบบบริหารจัดการเรือนจำและผู้ต้องขัง

อาจกล่าวได้ว่าญาติผู้ต้องขังทั่วประเทศน่าจะมีอยู่ไม่ต่ำกว่า ๑ ล้านคน ดังนั้น กรมได้ปรับปรุงยกระดับการ ให้บริการประชาชน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและเพิ่มระดับความพึงพอใจของผู้มารับบริการให้ได้รับความ สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยได้ออกหนังสือด่วนที่สุดที่ยธ ๐๗๑๕/๑๙๘๘๓ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๕๘ เพื่อกำชับการ ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการประชาชนในทุกด้าน ทั้งการพัฒนาอาคารสถานที่ การควบคุมราคาสินค้าและอาหาร ณ จุดเยี่ยมญาติไม่ให้มีราคาแพงกว่าท้องตลาดในลักษณะเอาเปรียบผู้บริโภค การประชาสัมพันธ์ จัดเจ้าหน้าที่คอย ให้บริการตอบข้อซักถาม รวมทั้งด้านเจ้าหน้าที่ ให้มีความสุภาพ และอบรมให้มีจิตใจมุ่งบริการประชาชนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ทุกเรือนจำต้องเร่งปรับปรุงการให้บริการดังกล่าวพร้อมรับการตรวจเยี่ยมจากผู้บริหารกรม อีกทั้งรายงานผล การดำเนินการกลับมาให้กรมทราบด้วย

๔. การส่งเสริมประสิทธิภาพในผลผลิตและผลิตภัณฑ์ผู้ต้องขัง

ตั้งแต่ปลายปี ๒๕๕๗ กรมได้มุ่งพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในทัณฑสถานหญิง ๘ แห่งโดย กำหนดแนวทางพัฒนาการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังหญิง และหาแนวทางในการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ราชทัณฑ์ ในรูปแบบใหม่ให้เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของสังคมปัจจุบัน ตรงกับความต้องการของตลาด รวมทั้งบรรจุภัณฑ์ และ การตลาด ทั้งนี้ ในเบื้องต้นกำหนดให้ทัณฑสถานหญิงทุกแห่งเน้นผลิตสินค้าประเภทงานบริการ "หมอนวดแผน ไทย" นอกจากนี้ กรมยังอยู่ระหว่างการสร้าง Branding ด้วยการออกแบบ และทบทวนการใช้โลโก้ ผลิตภัณฑ์

ราชภัฏ ซึ่งในปัจจุบันมีโลโก้ ๒ ตัว ที่ใช้ควบคู่กับผลิตภัณฑ์ คือ กำไร ๒ ห่วง ใช้กับผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเรือนทั่วประเทศ และโลโก้ ครีวชนวนชม ใช้กับผลิตภัณฑ์ประเภท อาหาร อาหารว่าง เครื่องดื่ม

อนึ่ง เพื่อเตรียมการรองรับในอนาคต กรมได้ว่าจ้างที่ปรึกษาอิสระ จัดทำเอกสารโครงการถ่ายโอนภารกิจสนับสนุนด้านการพัฒนาพหุตินิสัยกรมราชภัฏ เพื่อจัดตั้งเป็นหน่วยบริการรูปแบบพิเศษ (SDU) สำหรับบริหารจัดการผลิตภัณฑ์ราชภัฏ และแรงงานรับจ้างผู้ต้องขังทั้งระบบ ซึ่งที่ปรึกษาได้ส่งมอบงานเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘

๕. การบริหารความจำต้องขัง

ตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงมิถุนายน ๒๕๕๘ กรมได้ดำเนินการย้ายผู้ต้องขังเพื่อระบายความแออัดทั้งหมด ๖,๖๓๗ คน รวมทั้งสามารถลดจำนวนผู้ต้องขังได้รวมทั้งสิ้น ๖๑,๘๒๒ คน ประกอบด้วย การปล่อยตัวพักการลงโทษกรณีปกติ ๓,๕๐๑ คน ปล่อยตัวพักการลงโทษกรณีพิเศษ ๕,๘๓๖ คน ปล่อยโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง ๓,๑๘๔ คน ปล่อยตัวลดวันต้องโทษจำคุก ๑๑,๓๐๑ คน และปล่อยพระราชทานอภัยโทษ ประมาณ ๓๘,๐๐๐ คน ทั้งนี้ ยังได้เตรียมเสนอโครงการก่อสร้างเรือนจำโครงสร้างเบาเพื่อเพิ่มพื้นที่ โดยใช้ตู้คอนเทนเนอร์เป็นสถานที่ควบคุมรูปแบบใหม่ เน้นการก่อสร้างรวดเร็วในเรือนจำชั่วคราวและทัณฑสถานเปิดจำนวน ๑๗ แห่ง มุ่งเน้นการบำบัดพัฒนาพหุตินิสัยและระเบียบวินัยแบบเข้มข้นเพื่อให้สังคมมั่นใจได้ว่าผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวออกมาจะมีความพร้อมและได้รับการแก้ไข เตรียมกลับคืนสู่สังคมอย่างยั่งยืน

๖. การพัฒนาบุคลากร

กรมได้จัดอบรมหลักสูตรเพิ่มพูนทักษะความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ทุกระดับ เช่น หลักสูตรแรกรับสำหรับข้าราชการบรรจุใหม่ รุ่น ๑๑๘ - ๑๒๐ หลักสูตรสำหรับหัวหน้าส่วนราชการที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ และที่เพิ่งจัดทำล่าสุดคือ หลักสูตรนักบริหารงานราชภัฏระดับผู้บังคับบัญชา (พีคตี) เพื่อเตรียมบุคลากรให้มีความพร้อมในการทำหน้าที่ปกครอง หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในเรือนจำ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการรับสมัคร ทั้งนี้ ยังได้ดำเนินการจัดตั้งสถานีฝึกแห่งใหม่ที่ได้มาตรฐานสำหรับเป็นโรงเรียนฝึกข้าราชการที่สมบูรณ์แบบ ณ พื้นที่คลองไผ่ จ.นครราชสีมา

๗. การแก้ไขกฎหมาย

เมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๘ ร่างพระราชบัญญัติราชภัฏฉบับใหม่ได้ผ่านการเห็นชอบในหลักการจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรีแล้ว และขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในส่วนของกรมเองได้เตรียมทบทวนกฎกระทรวง ตลอดจนคำสั่งและระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติราชภัฏฉบับใหม่ อันเป็นการเตรียมความพร้อมหากมีการประกาศบังคับใช้

๘. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ด้วยแนวคิด CSR และการคืนความสุขให้แก่ประชาชน กรมได้นำผู้ต้องขังออกไปประกอบกิจกรรมภายนอกบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง โดยระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๕๗ ถึงเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ มีผู้ต้องขังออกไปบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ประมาณ ๕,๐๐๐ คน จากเรือนจำทัณฑสถาน จำนวน ๑๔๓ แห่ง และในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ เรือนจำทัณฑสถานได้นำผู้ต้องขังออกไปประกอบกิจกรรมเพื่อคืนความสุขให้กับประชาชน นอกจากนั้น เรือนจำทัณฑสถาน ๑๓๘ แห่ง ได้ดำเนินกิจกรรมพบญาติใกล้ชิดเป็นกรณีพิเศษช่วงเทศกาลปีใหม่ ๒๕๕๘ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้ร่วมกิจกรรมกับครอบครัวเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างครอบครัวผู้ต้องขังและญาติ มีผู้ต้องขังเข้าร่วมกิจกรรม ๘๘,๙๐๑ คน และญาติ ๔๗๑,๘๖๑ คน

๙. การพัฒนากระบวนการทางการบริหาร

กรมราชภัฏ ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ให้เป็นไปตามมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายเงินปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ เพื่อให้หน่วยงานหน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติ และเป็นไปตามเป้าหมายการเบิกจ่ายภาครัฐ และให้หน่วยงานรายงานผลการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุน เพื่อติดตามผลความก้าวหน้าในการดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้าง สำหรับผลการ

ดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘ ณ วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ พบว่า ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายภาพรวม จำนวน ๘,๐๕๓,๓๕๗,๒๒๒ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๖ และผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุน จำนวน ๓๔๖,๑๘๖,๔๘๗ บาท คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๒๗

๑๐. การป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริต

การดำเนินงานที่สำคัญของกรม คือ การติดตั้ง**โปรแกรมระบบขายสินค้าและเงินฝากผู้ต้องขังด้วยคอมพิวเตอร์**ในเรือนจำทัณฑสถานทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเปิดใช้งานแล้ว ๘๒ แห่ง และขณะนี้กำลังติดตั้งโปรแกรมในเรือนจำ ๓๘ แห่ง และมีเรือนจำอีก ๑๐ แห่งอยู่ระหว่างการจัดหาอุปกรณ์และเครือข่าย ตลอดจนจัดทำโครงการฯ (จากเรือนจำเป้าหมายทั้งหมด ๑๓๐ แห่ง กล่าวคือเรือนจำที่มีจำนวนผู้ต้องขังเกินกว่า ๕๐๐ คน)

กรมยังได้ให้ทุกหน่วยงานในสังกัด ถือปฏิบัติตามมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยเคร่งครัด อีกทั้งขอให้ถือปฏิบัติตาม**แผนป้องกันและปราบปรามการทุจริตภาครัฐของกรมราชทัณฑ์**ตามหนังสือทั้งหมด จำนวน ๘ ฉบับ และกรมยังได้ออกติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม**มาตรฐานความโปร่งใสของเรือนจำ ๕ ด้าน**มาโดยตลอดตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๗ ถึงมีนาคม ๒๕๕๘

อีกความพยายามที่สำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริต คือ **การจัดทำข้อตกลงคุณธรรม (Integrity Pact)** ซึ่งเป็นการจัดทำข้อตกลงระหว่างหน่วยงานของรัฐและผู้ที่ต้องการเข้าร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างของรัฐในโครงการตั้งแต่ ๕๐ ล้านบาทขึ้นไป โดยกรมได้นำมาใช้ในโครงการก่อสร้าง ๒ เรือนจำ คือเรือนจำจังหวัดภูเก็ตและเรือนจำกลางสุราษฎร์ธานี

สำหรับกรณีเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ตุลาคม ๕๗ ถึง ๒๖ มิถุนายน ๕๘ กรมได้ดำเนินการ**เร่งรัดการทำสำนวนและการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการ** โดยมีผลการดำเนินงาน คือ ไล่ออกจากราชการ ๑๕ ราย แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงและให้ออกจากราชการไว้ก่อน ๘ ราย แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ๑๒ ราย แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ๑ ราย รวมทั้งสิ้น ๓๖ ราย (หมายเหตุ สำนวนที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต หมายถึง สำนวนที่ผู้ถูกกล่าวหาได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ด้วยการปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ รวมถึงกรณีการกระทำผิดที่เกี่ยวกับยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือ)

แผนการดำเนินงานในอนาคต

จาก Roadmap ของกรมราชทัณฑ์ทั้ง ๑๐ ด้าน จะเห็นได้ว่ามีบางกิจกรรมที่สำเร็จลุล่วงแล้ว และยังมีอีกหลายโครงการที่เป็นลักษณะการดำเนินงานแบบต่อเนื่อง กล่าวคือ ได้ริเริ่ม และเห็นผลการดำเนินงานบ้างแล้ว แต่ยังคงดำเนินการต่อไปในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีงบประมาณ ๒๕๕๘ รวมถึงบางโครงการที่อาจต้องใช้ระยะเวลาเกินกว่า ๖ เดือน ในการทำให้เห็นผลชัด เป็นรูปธรรม และเกิดผลสำเร็จ อาทิเช่น การจัดตั้งองค์กร SDU การจัดระบบแยกขังผู้ต้องขังประเภทต่างๆ และจัดทำวงจรการปฏิบัติ การปรับปรุงระบบจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การสร้างระบบการติดตามผู้พ้นโทษและกลไกคืนคนดี การปรับปรุงคู่มือการย้ายผู้ต้องขัง การก่อสร้างเรือนจำโครงสร้างเบา เป็นต้น

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า แผนการดำเนินงานในอนาคตของกรมจะยังคงยึด Roadmap ๑๐ ด้านเป็นแผนทิศทางและเป้าหมายในการดำเนินงานหลักของกรม ซึ่งนอกจากจะตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ของกระทรวงยุติธรรมแล้ว ก็ยังก่อให้เกิดการพัฒนา ในการควบคุมแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง พร้อมวางรากฐานระบบงานราชทัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้สังคมเกิดความเชื่อมั่น ตระหนักถึงความพยายามของกรมในการทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองสังคม และการเป็น ผู้ช่วยชีวิต ได้อย่างแท้จริงต่อไป

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘